

Vender, če se je Boštajn že v slovenskih pismih večkrat rabilo, bi bilo nevarno prekerševati; zunaj ko bi se staro ime vselej zraven pristavilo.

Savraz Zavrac: verljivo od za in vir, vor = Zavore = Zavrac (hinter dem Ursprunge einer wichtigen Quelle). Tudi zaveršana vas bi vtegnilo to ime pomeniti.

Seebach = Zapoge od: zapogniti (umbiegen), ker je ta kraj okoli Šmarne gore zapognjen. — Kakošna dragotna in red, katera beseda! Zapogniti ali sopogniti si kaj = sich etwas zubiegen od. zulegen; špogati = sich zugelegt halten d. i. unterhalten, post. drage vina špogati.

Seisenberg = Žužimberk: po videzu soditi, bi se lahko mislilo, da je to ponemčeno ime; pa je čisto slovensko, namreč od žuž, žužna (schwarz) in bera, berik (Lese) tedaj: žužna bera, ali žužni berik = schwarze od. Gallapfellege; ker je bilo po tem takem poprej veliko dobovja tukaj, kjer so se žužke = šiške nabirale.

Žalna: naj težkotneji zlage; verljivo pride od žrelo, žrelna (Rachen, Rachendorf), ker ima lega te vasi podoba žrela, kakor Želimle, Želčce (vas pri jezeru v Bledu). Čerka r se je sčasoma zgubila, kakor v veliko drugih besedah, post: čeda namest: čreda; česnje, namest črešnje; žlica namest žerlica; žito, namest žrito, živ namest žriv, župa namest žrupa, zemlja, namest žremlja; žaga namest žeraga i. t. d. po tem takem tudi: žélo, želna (po dolenski izreki: Žalna namest: žrelo, žrelna, žralna.

Želimle: gl. predaj. Tudi ta vas leži okoli žrela (potoka).

Želčce: znabiti tudi od žrelo, če morebiti vas zraven kakega žrela ali pa v votlini, žrelu enaki, leži. Spremen čerke e v i ni nič nenavadnega, p. Prmskovo namest Premskovo.

Šivce: morebiti od korenine šilo: če ima namreč svet, kjer vas leži, podoba šila, t. j. če je od konca širji, in po tem vedno tanji, in se na zadnje v ost ali ojstrino izide.

(Dalje prth.)

Novice.

Iz Logaca. Mnogokrat očitajo nasprotniki naši, kako dalječ je še slovenski narod v svoji izobraženosti in svojih vedah za nemškim, nepremislivši, da je bila pot priprostemu ljudstvu k pravi omiki opoverta. Vsakemu je znano, da je le fisti za omikanega veljal, ki je nekoliko „tajč“ znal, akoravno je bilo njegovo srece vseh boljših čutil pravno in njegov razum omejen. Nemškovalo se je tudi po ljudskih šolah nekđaj od začetka do konca; koliko pa so si Slovenci pri-nemškovali, nam kaže sedanji čas, ker Nemeč Kranjca zove: „der dume Kraner.“

Pa — kolo časa verti se v hitrem diru, požira blagostanje in samostalnost narodov in tira zopet njih zavest in veljavo na beli dan. Tudi Slovencom se vremena jasniijo, in milo solnce že pošilja svoje oživljajoče žarke pred mili domači — prag. Po cesarskem zagotovilu enakopravnosti je zadobil tudi naš mili, lepglasni jezik — dozdej barbarski psovan — enake pravice v šoli in v vradu z drugimi izobraženimi jeziki mogočne Avstrije. S tem se je zljajšala pot tudi prostim Slovencom, da bi si prisvojil vsaki za svoj stan toliko potrebnih ved, kolikor so jih že zdavnej drugi narodi od svojih šol v svojem jeziku prejemali, in katerih se je dozdej le premožnejši Slovenec, izučivši se ptujega jezika, naserkati mogel, med tem, ko se je deci po ljudskih šolah na deželi nemščina v glavo vbijala, potrebne vede za vsakdanje življenje pa v nemar puščale.

Znano je pak tudi, da se človek celó v naj boljši oskerbljeni šoli vsega izučiti ne more, kar v javnem življenji potrebuje, — tedaj je naloga učiteljeva, da svoje učence napeljuje, da se bodo tudi sami, ko se izšolajo, na podlagi si prisvojenih ved, dalje izobraževali. To pa se le zgoditi more, ako pridno in s pridom prebirajo podučljive knjige raznega zapopadka. Skerbeti je treba v ljudskih šolah, da se učenci privadijo novejših književnih izrazov, da bodo pozneje lažej razumeli književni jezik, s pridom in veseljem čitali, in tako si svoje vede množili, razum bistrili in serce zlahnili.

Ker si pa vsak posamezen, posebno kmetiškega stanu, v sedanjih časih težko knjige omišlja, bi ne bilo samo koristno, ampak zeló potrebno farne (srenjske) bukvarnice ustanovili po izgledu že mnogo obstoječih. Naj bi ne bil klic našega iskrenega zastopnika Dr. Toman-a samo klic spisan v „Novicah!“

J. Trojar.

Z Berda. Dragi „Tovars“. Že je minulo poldrugo leto, od kar si prvič prišel pozdravljat nas, brate po deželi. Mislim, da Te je vsak vesel, h kateremu si vas hodil. Ker Te tudi mi veselo sprejemamo, boš nam tedaj dovolil, da Ti tudi jaz iz našega kraja kaj naznanim. Vem, da marsikteri naših bratov bo moj dopis rad bral, pa znabiti tudi pretresal. Veselo povem, da je tudi našo šolo 6. roznika doletela velika čast. Prišli so k nam prečastiti proš in c. k. šolski svetovavec dr. Anton Jarc. Ne bo pozabila tega dneva šola naša. Ta prepoštovani gospod so se mudili pri tukajšni mladini poldrugo uro, in so se pogovarjali z njo kakor oče s svojimi otročiči, kar nas je vse prav do serca ganilo. — Ljubi „Tovars“! naj ti omenim še kaj od naše cerkve. Že memo gredočemu se prijetna vidi ta cerkev, še bolj pa, če kdo pride in pogleda vanjo. Veliki altar, vnebovzetje Marije device je prav mično zdelan; tako so tudi stranski altari lepi. Prenovil jih je leta 1860. podobar Zajc, kterega delo samo hvali. Pa še drugi kinč, ljubi bravec, boš zapazil v naši lični cerkvi. Zablščale se Ti bodo nove orgle, ktere je prav dobro izdelal mojster g. Fr. Ks. Dev. — Ker vem, da Ti, ljubi „Tovars“, za zdaj že prostora manjka, Ti bom pa drugo pot kaj več povedal. Zdaj z Bogom!

J. P.

Iz Ljubljane. Tudi „Tovars“ naznanja žalostno novico, da je naš prečastiti c. k. deželni poglavar gospod

dr. Karl Ulepič žl. Krainfels

23. preteč. m. v Karlovških toplicah na Českem umerl. Lahka mu zemlja!

Iz Ljubljane. Letošnje očitno šolsko spraševanje je bilo v tukajšni normalni šoli 27., 28., 29., 30. in 31. julija. V I. razredu je bilo 111 učencov, v II. razr. v dveh izbah 213, v III. razr. v dveh izbah tudi 213, v IV. razr. v treh izbah 185, v preparandii 23, v muzični šoli 33, v nedeljski šoli 351, vseh skupaj 1146. — Perijohete te šole so tudi letos še čisto nemške.

V mestni pogl. deški šoli pri sv. Jakobu je spraševanje danes 1. in jutri 2. avg. V I. razr. je bilo 80 učencov, v II. 73, v III. 62 in v IV. 36, skupaj 251 učencov. Povabila k spraševanju in perijohete te šole so po slovenski in nemški sestavljene.

V dekliški pogl. šoli pri Ursulinaricah je bilo v I. razr. v dveh izbah 221 učenk, v II. razr. 206, v III. razr. 190, v IV. razr. 119, v ponavljavni šoli 62, skupaj 798 učenk. Prijohe imajo slovenske imena po slovenski pisane.

Tudi letošnja letopisa ljubljanske gimnazije in realke imata vsaki en slovenski spis. V prvega je spisal nam. učenik g. M. Warner „Nekaj o točici“, v drugega pa g. učenik M. Peternel pod naslovom: „Imena, znamenja in lastnosti kemiških pervin.“ Od tega znamenitega spisa bomo drugo pot kaj več povedali.

Razpis učiteljskih služb in prememba v učiteljskem stanu.

Pri pogl. šoli v Škofjiloki je izpraznjeno mesto druge učiteljske službe z letno plačo 420 gold. av. v., ali pa če se dosedanja učitelja naprej pomakneta, tretja s 367 gold. 50 kr., in podučiteljeva z 262 gold. 50 kr. av. v. — Tudi pri pogl. šoli v Černomlju bote z začetkom prih. šolskega leta dve učiteljski službi s 301 gold. 8 kr. in 306 gold. 21 kr. in podučiteljska z 210 gold. st. dn. zaterdno postavljene. Prošnje za vse te službe se ravnaajo do sl. c. k. deželne vlade na Kranjskem, in se oddajajo do konca avgusta t. l. pri preč. ljublj. konzistoriju. — G. J a n e z S a j e, zač. učitelj v Predasljah, je zaterdno (definitiv) postavljen.

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Natiskar in založnik:
Jož. Rudolf Millo.

Iz Ljubljane. Tudi „Tovars“ naznanja žalostno novico, da je naš prečastiti c. k. deželni poglavar gospod

dr. Karl Ulepič žl. Krainfels

23. preteč. m. v Karlovskih toplicah na Českem umerl. Lahka mu zemlja!

Iz Ljubljane. Letošnje očitno šolsko spraševanje je bilo v tukajšni normalni šoli 27., 28., 29., 30. in 31. julija. V I. razredu je bilo 111 učencov, v II. razr. v dveh izbah 213, v III. razr. v dveh izbah tudi 213, v IV. razr. v treh izbah 185, v preparandii 23, v muzični šoli 33, v nedeljski šoli 351, vseh skupaj 1146. — Perijohete te šole so tudi letos še čisto nemške.

V mestni pogl. deški šoli pri sv. Jakobu je spraševanje danes 1. in jutri 2. avg. V I. razr. je bilo 80 učencov, v II. 73, v III. 62 in v IV. 36, skupaj 251 učencov. Povabila k spraševanju in perijohete te šole so po slovenski in nemški sestavljene.

V dekliški pogl. šoli pri Ursulinaricah je bilo v I. razr. v dveh izbah 221 učenk, v II. razr. 206, v III. razr. 190, v IV. razr. 119, v ponavljavni šoli 62, skupaj 798 učenk. Prijohe imajo slovenske imena po slovenski pisane.

Tudi letošnja letopisa ljubljanske gimnazije in realke imata vsaki en slovenski spis. V prvega je spisal nam. učenik g. M. Warner „Nekaj o točici“, v drugega pa g. učenik M. Peternel pod naslovom: „Imena, znamenja in lastnosti kemiških pervin.“ Od tega znamenitega spisa bomo drugo pot kaj več povedali.

Razpis učiteljskih služb in prememba v učiteljskem stanu.

Pri pogl. šoli v Škofjiloki je izpraznjeno mesto druge učiteljske službe z letno plačo 420 gold. av. v., ali pa če se dosedanja učitelja naprej pomakneta, tretja s 367 gold. 50 kr., in podučiteljeva z 262 gold. 50 kr. av. v. — Tudi pri pogl. šoli v Černomlju bote z začetkom prih. šolskega leta dve učiteljski službi s 301 gold. 8 kr. in 306 gold. 21 kr. in podučiteljska z 210 gold. st. dn. zaterdno postavljene. Prošnje za vse te službe se ravnaajo do sl. c. k. deželne vlade na Kranjskem, in se oddajajo do konca avgusta t. l. pri preč. ljublj. konzistoriju. — G. J a n e z S a j e, zač. učitelj v Predasljah, je zaterdno (definitiv) postavljen.

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Natiskar in založnik:
Jož. Rudolf Millo.